

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța și admiterea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexei Muntean împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la restituirea amenzii contravenționale, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1219/23
nr. PIGD 2-21072281-01-2ra-30082023)*

Instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea, iar drept consecință nu a stabilit subiectul împotriva căruia poate fi înaintată pretenția cu privire la restituirea amenzii contravenționale.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. V. Gîrleanu
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malii

08 octombrie 2025

Textul corespunde originalul

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 05 mai 2021, Alexei Muntean, reprezentat a avocatul Dan Dogotari, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la restituirea amenzii contravenționale, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (vol. I, f.d. 3-10, 52).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că, la 03 iulie 2018, agentul constator al Inspectoratului de Politie Strășeni, Gheorghe Vornicescu, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI 04366429 pe numele reclamantului Alexei Muntean, în baza art. 242 alin. (1) din Codul contravențional, pentru faptul că, la 28 iunie 2018, în jurul orei 11:00, pe traseul R-1 km 28, acesta nu ar fi cedat trecerea automobilului care avea prioritate pe segmentul de drum dat, fapt ce a dus la producerea unui accident rutier, fiind-i aplicată în baza acestui articol o sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 18 u.c., ceea ce constituie 900 MDL și 5 puncte de penalizare.

3. Reclamantul a menționat că, prin ordinul de încasare a numerarului nr. 33096625 din 03 iulie 2018, a achitat, chiar în ziua întocmirii procesului contravențional și a deciziei de aplicare a sancțiunii, amenda contravențională în mărime de 450 MDL, beneficiind de dreptul 50% din mărimea amenzii în cazul achitării acesteia în termen de 3 zile lucrătoare.

4. Totodată, la 11 iulie 2018, Alexei Muntean a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI 04366429 din 03 iulie 2018 și decizia de aplicare a sancțiunii, în condițiile art. 448 din Codul contravențional.

5. Prin hotărârea nr. 5r-59/2018 din 29 noiembrie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, s-a admis contestația lui Alexei Muntean și s-a anulat decizia de sancționare din 03 iulie 2018, cu încetarea procesului contravențional din motivul lipsei faptului contravenției.

6. Ulterior, prin decizia nr. 4r-4147/18 din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis recursul declarat de victima Ion Gheorghiev, s-a casat în totalitate hotărârea nr. 5R59/2018 din 29 noiembrie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în instanța de fond.

7. Prin hotărârea nr. 5r-1/2020 din 24 iunie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, s-a admisă contestați și s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale din 03 iulie 2018 din motivul lipsei faptului contravenției, cu încetarea procesului contravențional.

8. Reclamantul a menționat că, în temeiul art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545/1998, statul, în persoana Ministerului Justiției al Republicii Moldova urmează să-i restituie amenda contravențională în sumă de 450 MDL achitată la 03 iulie 2018, ce constituie 50 % din amenda stabilită de către agentul constator.

9. Totodată, în temeiul art. 7 lit. e) și g) din Legea nr. 1545/1998, statul urmează să-i repare prejudiciul material compus din sumele achitate de către acesta pentru asistența juridică și expertiză, suportate în cadrul procesului contravențional. Or, în vederea demonstrării nevinovăției sale, în cadrul procesului contravențional, a fost nevoit să apeleze la serviciul avocat și ale unui centru de expertize, pentru a stabili cine este persoana vinovată de comiterea accidentului rutier.

10. Reclamantul a notat că, prejudiciul material în mărime totală de 16 300 MDL urmează a fi reparat în temeiul art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998, de către organul din care face parte agentul constator care a întocmit neîntemeiat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare, adică de din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

11. Deopotrivă, reclamantul a invocat cauzarea prejudiciului moral, din motivul chemării sistematice la organele de poliție și în instanța de judecată, fapt ce i-a provocat suferințe sufletești, exprimate prin stare de stres, frică, disconfort și

neîncredere în justiție, iar starea de sănătate s-a înrăutățit substanțial, având nevoie de tratamente medicale de lungă durată.

12. În opinia reclamantului, suma bănească în mărime de circa de 100 000 MDL i-ar putea aduce o satisfacție echitabilă și atenua suferințele fizice și psihice suportate în cadrul procesului penal.

13. Reclamantul Alexei Muntean a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său a sumei de 450 MDL, în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 03 iulie 2018; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 16 300 MDL, cu titlu de repararea a prejudiciului material cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea contravențională și a sumei de 100 000 MDL, cu titlu de satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea contravențională; încasarea, în mod solidar, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și al Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 5 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate în prezenta speță.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea lui Alexei Muntean, ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 126, 134-144).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 04 februarie 2022, Alexei Muntean, reprezentat de avocatul Dan Dogotari, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 13 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, (vol. I, f.d. 130, 131-132), iar la 04 mai 2022 a depus cererea de apel motivată (vol. I, f.d. 153, 154-158 recto-verso).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Alexei Muntean și s-a menținut hotărârea din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 208, 209-220).

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

17. Prin decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Alexei Muntean și s-a casat integral decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. II, f.d. 49-63).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL DUPĂ REJUDECARE

18. Prin decizia din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Alexei Muntean, s-a casat hotărârea din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial acțiunea lui Alexei Muntean.

19. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Muntean suma de 450 MDL, cu titlu de amendă achitată.

20. S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Muntean suma de 2 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, suma de 5 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională, suma de 6 300 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de efectuare a expertizei în cauza contravențională și suma de 3 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în cadrul procesului, în total suma de 16 300 MDL.

21. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată (vol. II, f.d. 75-76, 77-93).

22. În consolidarea soluției, instanța de apel a conchis că, prima instanță greșit a conchis netemeinicia integrală a pretențiilor lui Alexei Muntean. Or, prin prisma art. 45 alin. (1)-(2) și art. 384 alin. (2) lit. u) și alin. (3¹) din Codul contravențional coroborate cu art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545/1998, Alexei Muntean are dreptul de a pretinde restituirea amenzii contravenționale, deoarece actele cauzei confirmă că la 03 iulie 2018 acesta a achitat 50% din quantum amenzii contravenționale stabilite

de către agentul constator prin procesul-verbal cu privire la contravenție, ceea ce constituie suma de 450 MDL. Iar, ulterior, instanța de judecată a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale din lipsa faptului contravenției.

23. Instanța de apel a notat că, deoarece organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reclamantului urmează să-i fie restituită amenda din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

24. În continuare, instanța de apel a remarcat că, anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale din lipsa faptului contravenției, cu încetarea procesului contravențional, constituie act de reabilitare deplină a reclamantului și temei de angajare a răspunderii statului pentru prejudiciul material și moral cauzat acestuia.

25. Astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 5 000 MDL, suportată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cauza contravențională și care urmează a fi compensare în temeiul art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545/1998. La fel, și suma de 6 300 MDL, cu titlu de cheltuieli de efectuare a expertizei în cauza contravențională. Or, în procesul contravențional intentat în privința lui Alexei Muntean, ultimul a fost nevoit să angajeze un avocat, pentru ași apăra drepturile și interesele legale în procesul judiciar, dar și contacteze serviciile unui centru de expertize, pentru a stabili cine a fost persoana vinovată de comiterea accidentului rutier, iar pentru serviciile respective acesta a achitat sumele de 5 000 MDL și 6 300 MDL.

26. Curtea de Apel Chișinău a relevat că, prejudiciul material urmează a fi reparat în temeiul art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998, prin încasarea de la organul din care face parte agentul constator care a întocmit neîntemeiat procesul-contravențional.

27. Deopotrivă, instanța de apel a conchis că, în temeiul art. 10 și art. 11 din Legea nr. 1545/1998, art. 1422 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), art. 2036 alin. (1)-(3) și art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil (în redacția de după 01 martie 2019), reclamantul Alexei Muntean este în drept să pretindă la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională. Însă, în opinia instanței de apel, suma solicitată de către reclamant în mărime de 100 000 MDL este una exagerată, iar suma de 2 000 MDL constituie o compensație morală echitabilă, suficientă în raport cu circumstanțele speței.

28. Subsecvent, Curtea de Apel Chișinău au considerat necesar de a compensa parțial cheltuielile reclamantului de judecată sub formă de asistență juridică suportate în prezenta speță, în sumă de 3 000 MDL, ca fiind rezonabilă, reală și necesară în raport cu volumul de servicii prestate de avocat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

29. La 14 august 2023, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța, a declarat recurs împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. II, f.d. 97-108).

30. La 21 august 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, a declarat recurs împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii lui Alexei Muntean (vol. II, f.d. 112-116).

ARGUMENTELE RECURSULUI

31. În motivarea recursului, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța, în esență, a reiterat circumstanțe de fapt și de drept similare celor expuse în referințele depuse pe marginea cererii de chemare în judecată și a cererii de apel, suplimentar invocând că prima instanță a stabilit corect raportul dedus judecății, constatând și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, dându-le o apreciere completă și obiectivă,

31.1. În opinia Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, instanța de apel nu ținut cont de faptul că, în speță, nu au fost administrate probe care să confirme existența faptei ilicite a agentului constatatator pentru a fi angajată răspunderea delictuală.

31.2. Or, potrivit art. 384 din Codul contravențional, este în drept să pretindă și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente, doar persoanele în privința cărora s-a constatat prin hotărâre judecătorească definitivă caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Iar, anularea procesului-verbal cu privire la contravenție nu poate

fi prezumată ca demonstrare/probare a caracterului ilicit al acțiunilor întreprinse de agentul constator la documentarea cazului contravențional.

31.3. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară existența vinovăției autorului faptei ilicite. Așa, pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Dezacordul lui Alexei Muntean cu soluția agentului constator nu se încadrează în caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Iar, anularea de către instanța de judecată a procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constator nu demonstrează, în mod automat, că lui Alexei Muntean i-a fost încălcat dreptul de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională.

31.4. Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a considerat eronată concluzia instanței de apel cu privire la faptul că prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului moral și că repararea se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite. Or, aceasta contravine art. 2036 alin. (1) din Codul civil. Cu atât mai mult că, în speță, Alexei Muntean nici nu a dovedit faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie, totodată nefiind justificată și mărimea compensației cuantificate în mărime de 100 000 MDL.

31.5. Deopotrivă, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a atras atenția că, în cadrul procesului contravențional vizat, intimatul Alexei Muntean nu a fost reținut ilegal, în privința acestuia nu au fost aplicate ilegal măsuri preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală, acesta nu a fost condamnat ilegal, nu s-a confiscat ilegal averea, nu a fost supus ilegal la muncă neremunerată în folosul comunității, în privința acestuia nu au fost efectuate ilegal percheziții, ridicări, puneri ilegale sub sechestru a averii, eliberări sau suspendări ilegale din lucru (funcție), precum și nu au fost limitate drepturile apelantului în urma altor acțiuni de procedură, acesta nu a fost supus ilegal la arest contravențional, reținere contravențională ilegală și nici nu s-au aplicat ilegal amenzi contravenționale de către instanța de judecată, nu au fost efectuate măsuri speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației și nu au fost ridicate ilegal documente contabile, alte documente, bani, ștampile, precum și nu au fost aplicate blocări pe conturile bancare.

32. În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, în esență, a reiterat circumstanțe de fapt și de drept

similare celor expuse în referințelor depuse pe marginea cererii de chemare în judecată și a cererii de apel, suplimentar invocând că instanța de apel a interpretat eronat legea (art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă).

32.1. Ministerul Justiției al Republicii Moldova a menționat că, la judecarea cauzei, instanța de apel nu a ținut cont de faptul răspunderea contravențională decurge, în mod obiectiv, din săvârșirea unei fapte ilicite care naște dreptul statului de a aplica sancțiunea prevăzută de norma juridică încălcată și obligația făptuitorului de a suporta consecințele faptei comise. La caz, însă, Alexei Muntean nu a fost supus ilegal arestului contravențional, reținerii contravenționale ilegale, precum și nu i-a fost aplicată ilegal amenda contravențională de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte intimatul nu a fost tras la răspundere contravențională pentru a solicita prejudiciu din bugetul de stat.

32.2. În opinia Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intimatul nu a prezentat probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și a neliniștii, ponegririi onoarei, demnității și reputației sale, astfel încât să constituie temei de despăgubire din partea statului, așa cum prevede art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

32.3. Ministerul Justiției al Republicii Moldova a remarcat că, prejudiciul urmează a fi privit ca o compensare, dar nu ca o obținere a unor foloase necuvenite din bugetul de stat.

POZIȚIA INTIMATULUI

33. Prin referința depusă electronic la 07 septembrie 2023, intimatul Inspectoratul de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Tatiana Chitoraga, a solicitat admiterea recursurilor declarate de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova (vol. II, f.d. 127, 128-132 recto-verso).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură

civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

35. Art. XI alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1-9 și 11-16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

36. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

37. În această consecvență, recursurile declarate de recursurilor declarate de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău vor fi examinate prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

38. Art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

39. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

40. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la momentul depunerii recursului):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

41. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023):

„Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

42. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

43. Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

44. Art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

45. Art. 45 alin. (1) și (2) din Codul contravențional (în redacția în vigoare la 14 ianuarie 2019):

„(1) Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură și în cazul în care, în sensul art. 30 alin. (11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

(2) Soluționând cauza contravențională, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.”

46. Art. 384 alin. (2) lit. u), alin. (3¹) din Codul contravențional:

„(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul, *printre altele*, să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

(3¹) Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

47. Art. 2 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Acțiunile ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).”

48. Art. 3 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 1545/1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

49. Art. 6 din Legea nr. 1545/1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

50. Art. 7 din Legea nr. 1545/1998:

„În cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite;

b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest;

c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată;

d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;

e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;

f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării);

g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.”

51. Art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998:

„(1) Repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)- g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de

organul de urmărire penală întreținut din bugetul local – din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

(2) Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.”

52. Art. 59 alin. (1) Cod de procedură civilă:

„Parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.”

53. Art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă:

„Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.”

54. Art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă:

„Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

55. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, extrasului din e-mailul Zimbra cu adresa „anastasia.onu@justice.md”, copia deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic recurenților la 26 iunie 2023 (vol. II, f.d. 94). În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse la 14 august 2023 și 21 august 2023 (vol. II, f.d. 97, 112).

56. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat și necesar a fi respins recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța, iar recursul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea încasării din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Muntean a sumei de 450 MDL, cu titlu de restituire a amenzii achitate și pronunțarea

în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acestui capăt de cerere, ca fiind înaintat împotriva pârâtului necorespunzător.

57. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, reclamantul Alexei Muntean, înaintând prezenta acțiune, a solicitat:

- încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său a sumei de 450 MDL, în contul restituirii amenzii contravenționale achitate la 03 iulie 2018;
- încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 16 300 MDL, cu titlu de repararea a prejudiciului material cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea contravențională
- încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 100 000 MDL, cu titlu de repararea a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea contravențională
- încasarea, în mod solidar, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și al Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 5 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate în prezenta speță (vol. I, f.d. 3-10, 52).

58. Judecând cauza în fond, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 02 mai 2023, a admis apelul declarat de Alexei Muntean, a casat hotărârea din 03 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a adoptat o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea lui Alexei Muntean.

59. Totodată, s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Muntean suma de 450 MDL, cu titlu de amendă achitată.

60. S-a încasat de la Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Muntean suma de 2 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere

contravențională, suma de 5 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională, suma de 6 300 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de efectuare a expertizei în cauza contravențională și suma de 3 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în cadrul procesului, în total suma de 16 300 MDL.

61. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată (vol. II, f.d. 75-76, 77-93).

62. Efectuând controlul judiciar al deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a determinat în mod corect raportul juridic litigios, a identificat normele legale aplicabile și a stabilit natura drepturilor încălcate. Totuși, instanța de apel a examinat eronat capătul de cerere privind restituirea amenzii achitate, fără a efectua o analiză completă a cadrului juridic incident și fără a determina autoritatea responsabilă împotriva căreia putea fi valorificată această pretenție.

63. O asemenea abordare este contrară obligației instanței de apel de a soluționa în fond toate capetele de cerere deduse judecătii. În lipsa unei constatări clare cu privire la entitatea obligată să restituie suma încasată cu titlu de amendă, reclamantul este lipsit de posibilitatea efectivă de a-și valorifica dreptul recunoscut.

64. Examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul de judecată reține că instanța de apel a soluționat în mod greșit capătul de cerere privind restituirea amenzii contravenționale în cuantum de 450 MDL din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Or, în temeiul art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998, amenzile se restituie de la buget din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

65. La caz, Alexei Muntean nu este îndreptățit să solicite restituirea amenzii contravenționale, aplicate de Inspectoratul de Poliție Strășeni al IGP al MAI al RM, de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Or, Legea nr. 1545/1998 se aplică în situațiile în care amenzile sunt aplicate de către instanța de judecată, iar în condițiile speței decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale a fost emisă de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Strășeni al IGP al MAI al RM.

66. Astfel, în această parte hotărârea instanței de fond urmează a fi casată, cu respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Alexei Muntean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la restituirea amenzii contravenționale, ca fiind îndreptată față de un pârât necorespunzător.

67. Cu referire la criticile formulate în cererea de recurs depusă de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acestea sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute. Criticile invocate au fost analizate și apreciate în mod corect de instanța de apel, care a stabilit în mod clar raportul juridic litigios, normele legale aplicabile și obligația Inspectoratului General al Poliției de a repara prejudiciul material și moral cauzat reclamantului prin atragerea ilegală la răspundere contravențională. Prin urmare, nu există temei pentru a reanaliza sau a modifica concluziile instanței de apel în această parte.

68. Completul de judecată statuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

69. Completul de judecată reamintește că Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (Perez c. Franței [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; Loupas c. Greciei, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; Capacchione c. Republicii Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19).

70. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (Paixão Moreira Sá Fernandes c. Portugaliei, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; Caraman c. Republicii Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

71. Ținând cont de considerentele elucidate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța și a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, cu casarea parțială a deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea încasării din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Muntean a sumei de 450 MDL, cu titlu de restituire a amenzii

achitate și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acestui capăt de cerere, ca fiind înaintat împotriva pârâtului necorespunzător.

72. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reprezentat de Ana Chiruța.

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan.

Casează parțial decizia din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexei Muntean împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Strășeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la restituirea amenzii contravenționale, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Muntean a sumei de 450 MDL, cu titlu de restituire a amenzii achitate și, în această parte, pronunță o hotărâre nouă prin care:

Respinge pretenția reclamantului Alexei Muntean înaintată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la restituirea amenzii contravenționale achitate.

În rest, menține decizia din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni